

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringssvar om regelverk for utforming og utrustning av akvakulturanlegg til havs

Fiskebåt er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for den havgående fiskeflåten i Norge. Flåten står for 70 prosent av fangstverdien i norsk fiske, og sysselsetter cirka halvparten av heltidsfiskerne. Den havgående fiskeflåten har avgjørende betydning for verdiskapning og bosetting langs kysten, og tilstedeværelse i våre havområder, ikke minst lengst mot nord. I det følgende kommer noen overordnede kommentarer fra Fiskebåt i forbindelse med høringen om teknisk regelverk for akvakulturanlegg til havs.

Innledning

Fiskerinæringen er basert på fornybar biologisk produksjon. Fiskerne er derfor grunnleggende avhengige av et rent og rikt hav, samt intakte gyte-, oppvekst og fiskeområder. Dersom vi forvalter havene våre på en bærekraftig måte, vil høstingen av villfanget sjømat i norske havområder kunne foregå i et evighetsperspektiv. Ny havbasert virksomhet må derfor ikke bygges ut på bekostning av havmiljøet, eller på bekostning av ressursgrunnlaget for norsk fiskerinæring.

Kunnskap om konsekvenser av havbruk til havs

Konsekvensutredningen for de tre første områdene for havbruk til havs viser at det foreligger flere kunnskapshull knyttet til å etablere slik virksomhet. Særlig gjelder dette risikoen for ytterligere og alvorlig påvirkning på villaksen, men også mulig negativ påvirkning på korallrev og andre sårbare bunnsamfunn, gyte- og oppvekstområder for fisk, tidligere livsstadier for fisk, krepsdyret raudåte med mer. Det er også lite eller ingen kunnskap om eventuell negativ påvirkning på andre ville fiskebestander.

I høringsdokumentet står det at «Relevante miljøutfordringer er mulige påvirkninger på villfisk og sjøfugl, utslipp av organiske partikler og næringssalter, utslipp av miljøfarlige stoffer fra fôr, impregneringsmidler og legemiddelbehandlinger, og utslipp av annet forurensende materiale som ensilasje, diesel, olje, mv., samt forankringssystemets påvirkning på havbunnen. Miljøområdet er et bredt område med ulike typer utfordringer. Det er behov for økt kunnskap om de ulike potensielle utfordringene. Noen utfordringer bør håndteres ved miljøkartlegging og miljøundersøkelser mens andre bør ivaretas av tekniske krav.»

Fiskebåt er enig i at det for flere av disse områdene trengs mer kunnskap om utfordringene og eventuelle konsekvenser, og at dette bør gjøres gjennom miljøkartlegging og miljøundersøkelser. Det bør også forskes ytterligere på området, der dette vil være hensiktsmessig. Samtidig har vi betydelig kunnskap om havbruksnæringens negative påvirkning på villaksen langs kysten og inne i norske fjorder og elver. Sammen med andre påvirkningsfaktorer er villaksen i ferd med å utryddes. Denne kunnskapen må ligge til grunn for det nye forvaltningsregime og eventuelle tekniske krav norske myndigheter nå skal sette dersom de velger å åpne for havbruk til havs. Slik negativ påvirkning kan ikke bortforklares med at det mangler kunnskap.

Fiskebåt har klare forventninger om at norske myndigheter legger Havforskningsinstituttets anbefalinger til grunn for etableringen av havbruk til havs. I forbindelse med høringen av konsekvensutredningen for de tre første områdene skriver Havforskningsinstituttet i en pressemelding at det er «nødvendig med mer kunnskap om miljøpåvirkning, effekter på villaks,

sjøpattedyr og dyrevelferd for oppdrettsfisk før en går videre med å etablere havbruk til havs». Videre påpeker forskerne at «det ikke er nok kunnskap om hvordan havbruk til havs vil komme på toppen av allerede eksisterende effekter av menneskelig aktivitet i de aktuelle områdene» og at «dersom myndighetene ønsker å gå videre med havbruk til havs før mer kunnskap er innhentet, anbefaler Havforskningsinstituttet en gradvis økning i mengde fiske som kan produseres i slike anlegg».

Redusere påvirkningen på det ytre miljø

Fiskebåt mener det må være en forutsetning at etablering av havbruk til havs kan skje uten en for stor negativ påvirkning på det ytre miljø. Dette bør blant annet sikres gjennom tydelige og forutsigbare tekniske krav om å utforme anlegg på en måte som reduserer påvirkningen på havmiljøet, havbunnen og økosystemene som befinner seg der, herunder de ville fiskebestandene – som utgjør næringsgrunnlaget for norsk fiskerinæring. Dette må gjøres nå – på et tidlig stadium – for å sikre at etableringen av havbruk til havs går riktig for seg fra første stund. Om nødvendig må norske myndigheter for alvor vurdere krav om å benytte lukkede anlegg i forbindelse med en videre satsing på havbruk, også til havs.

Fiskebåt har forståelse for at all næringsvirksomhet vil ha en påvirkning, men mener det er viktig at dette begrenses og at det bør skje gjennom klare forventninger og lovkrav fra myndighetenes side, samt gjennom innovasjon og utvikling fra nye aktørers side. Belastningen på havene våre er stor, og dette kommer i tillegg. Da må kravene til å minimere den ytre påvirkningen skjerpes.

Fiskebåt mener først og fremst at det bør innføres totalforbud mot bruk av stoffer og behandlingsmetoder som medfører skadelige utslipp til sjø. Der dette ikke er mulig støtter Fiskebåt det som er lagt frem i høringsdokumentet at akvakulturanlegg utformes slik at avfall kan samles, oppbevares og behandles på en helsemessig og miljømessig forsvarlig måte, og at anlegget utformes slik at miljøfarlige stoffer kan samles og oppbevares på en forsvarlig måte med barrierer mot ulovlig forurensning, smittespredning og sikkert arbeidsmiljø.

Fiskebåt mener også det er viktig å stille strenge tekniske krav til rømmingssikkerhet for nye og store anlegg til havs, med strenge reaksjoner om det likevel skulle skje. Disse installasjonene vil inneholde enorme mengder fisk, og konsekvensene av en rømming kan bli katastrofale. Det må være nulltoleranse for dette i fremtiden.

Fiskebåt er bekymret for rømmingsutfordringene til havbruksnæringen, både når det gjelder oppdrettslakslaks og oppdrettstorsk. Fiskebåt frykter at rømming av oppdrettstorsk i fremtiden kan få alvorlige konsekvenser for allerede svake kysttorskbestander, slik vi ser at har blitt tilfellet for villaksbestanden.

Avslutning

I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil utvikle et eget konsesjonsregime for oppdrett til havs, med strenge krav til bærekraft og sameksistens mellom ulike havnæringer. For å oppnå sameksistens med fiskerinæringen holder det ikke å unngå viktige fiskeområder eller gyte- og oppvekstområder for fisk. Havbruk til havs må også etableres på en måte som ikke ødelegger for det ytre miljø.

Fiskebåt mener derfor at Norge må ha klare krav til at en ekspansjon av havbruk til havs kun kan skje dersom havbruksnæringen etablerer gode løsninger på de mange utfordringer innaskjærs havbruk har hatt i forhold til negativ påvirkning på det ytre miljø. Fiskebåt forventer med dette at norske myndigheter innfører relevante og virkningsfulle tekniske krav for å sikre

det ytre miljøet, og med det sørge for at havbruk til havs i fremtiden ikke ødelegger mer enn det bidrar med til fellesskapet.

Vennlig hilsen
FISKEBÅT

Audun Maråk

Hanna Bauge

Kopi: Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Miljødirektoratet
Biomarint Forum
Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.